

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden toimintasuunnitelma 2023

Kuvaus toiminnasta

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus vastaa toimintaedellytysten luomisesta vetovoimaisen kaupungin kasvulle, kaupunkiympäristön kehittämiseksi, rakenteelliselle toimivuudelle ja viihtyisyydelle. Tavoitteena ovat hyvinvointia edistävä ympäristö ja sujuvat liikkumisratkaisut.

Palvelukokonaisuus vastaa myös kaupungin rakennetusta infraomaisuudesta, laadukkaan kaupunkiympäristön toteuttamisesta ja kunnossapidosta sekä terveellisten tilojen toteuttamisesta. Lisäksi palvelukokonaisuus vastaa ympäristöön ja rakentamiseen liittyvistä viranomaispalveluista, ympäristönsuojelusta, seudullisista jätehuollon viranomaispalveluista, seudullisista joukkoliikennepalveluista sekä muista liikkumisen palveluista.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudessa toimii viisi palvelu- aluetta.

- **Kaupunkisuunnittelu ja maaomaisuus** vastaa kaupungin maankäytön ja liikenteen suunnittelusta, kaavoitustoimesta, tonttituotannosta sekä kaupungin maaomaisuuden hallinnasta.
- **Kaupunkirakentaminen** vastaa katujen, puistojen ja muiden yleisten alueiden toteutussuunnittelusta, rakennuttamisesta ja kunnossapidosta sekä kaupungin toimitilojen suunnitteluttamisesta ja rakennuttamisesta.
- **Paikkatieto ja kaupunkimittaus** vastaa tonttijaoista, kiinteistönmuodostuksesta ja kiinteistörekisterin pidosta, paikkatietoaineistojen tuottamisesta ja ylläpidosta, paikkatietojärjestelmistä sekä palvelukokonaisuuden asiakaspalvelusta.
- **Luvat ja valvonta** vastaa rakentamisen ja pysäköinninvalvonnan viranomaistehtävistä, ympäristön- ja luonnonsuojelun, ympäristöterveyden sekä seudullisen jätehuollon viranomaistehtävien valmistelusta, vesihuollon valvontatehtävistä sekä palvelualueen tehtäviin liittyvästä neuvonnasta, ohjauksesta, valvonnasta ja asiantuntijapalveluista.
- **Liikkumispalvelut** vastaa Turun kaupunkiseudun Föli-kunnissa kaikille avoimien joukkoliikennepalveluiden tuottamisesta sekä muiden liikkumisen palveluiden tuottamisesta ja kehittämisestä Turussa ja kaupunkiseudulla.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden toimintaa kehittää, ohjaa ja valvoo neljä lautakuntaa.

- **Kaupunkiympäristölautakunta** vastaa kaupungin maankäytön, liikenteen ja yleisten alueiden suunnittelusta, liikkumispalveluiden tuottamisesta, rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan seurannasta, kaupungin maaomaisuuden hallinnasta sekä katujen ja muiden yleisten alueiden rakennuttamisesta ja kunnossapidosta sekä tilojen rakennuttamisesta, ellei tehtäviä ole annettu muulle toimielimelle tai viranhaltijalle.
- **Rakennus- ja lupalautakunta** vastaa kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden viranomaistehtävistä, ellei tehtäviä ole annettu muulle toimielimelle.
- **Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta** toimii kuntalain 51 §:n mukaisesti osana Turun kaupungin organisaatiota seudullisena joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena Turun, Kaarinan, Liedon, Naantalien, Raision sekä Ruskon kuntien alueella.

- **Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta** toimii kuntalain 51 §:n mukaisesti osana Turun kaupungin organisaatiota jätelain mukaisena 17 kunnan seudullisena jätehuoltoviranomaisena.

Toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristössä voimakkaasti vaikuttavia ilmiöitä ovat ilmastomuutos, kaupungistuminen, väestönkasvu, väestön ikääntyminen, maahanmuutto, eriarvoistuminen, digitalisaatio sekä lainsäädännön muutokset.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus toimii aktiivisesti käynnissä olevassa muutoksessa. Tavoitteena on luoda hyvän elämän mahdollisuuksia ja kasvua niin yrityksille kuin kansalaisillekin.

Ilmastomuutos tarkoittaa maailmanlaajuisia ilmastolämpenemistä, joka johtuu ihmisen tuottamien kasvihuonekaasujen määrän voimakkaasta kasvusta ilmakehässä.

Turun kaupungin tavoitteena on edetä ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä kohti hiilineutraaliutta vuoteen 2029 mennessä. Tämän jälkeen Turku pyrkii olemaan ilmastoposiitiivinen alue.

Kaupungistuminen on vahva, keskittävä ilmiö. Kaupungit kasvavat ja kehittyvät ennennäkemättömällä vauhdilla. Suomessa asuu kaupunkiseuduilla tilastointitavasta riippuen 70-85 % koko maan asukkaista. Aluetutkija Timo Aron mukaan kasvu keskittyy yhä harvemmillä kaupunkiseuduille ja Turun seutu on yksi niistä. Vahva kaupungistumistrendi on jatkunut, joskin koronapandemian aikana muutto kehyskuntiin lisääntyi.

Kaupungistumiseen liittyy monia mahdollisuuksia, mutta myös ratkaistavia asioita.

Kaupungistumisprosessien kiihtyessä on löydettävä uudenlaisia liikkumisen ratkaisuja niin kaupunkien sisällä kuin kaupunkien välillä. Helsingin, Tampereen ja Turun muodostaman kasvukolmion 90 minuutin vaikutusalueella asuu 3,25 miljoonaa asukasta ja sijaitsee noin 1,3 miljoonaa työpaikkaa eli noin 60 % koko maan asukkaista ja työpaikoista. Turun ja Helsingin välinen nopea junayhteys, Turun Tunnin Juna, mahdollistaa työssäkäyntialueiden yhdistymisen. Tavoitteena on, että nopea junayhteys on toiminnassa vuonna 2030.

Kaupunkiseuduilla kasvu puolestaan tiivistyy lähelle ydintä, jolloin tiivis kaupunkirakenne mahdollistaa kustannustehokkaan ja infrastruktuurin ja liikenneverkon järjestämisen. Turussa tämä tarkoittaa mm. maankäytön, palveluverkon ja joukkoliikenteen kehittämistä. Toteuttamalla raitiotie kokonaisvaltaisena kaupunkikehityshankkeena voidaan tukea ja nopeuttaa Tiedepuiston, keskustan ja Linnakaupungin kehittämistä. Uusi joukkoliikennetarkaisu edistää myös kaupungin ilmastotavoitteita.

Väestökeskittymät tarjoavat hyvät edellytykset kiertotaloudelle, jossa kulutus perustuu omistamisen sijasta palveluiden käyttämiseen: jakamiseen, vuokraamiseen sekä kierrättämiseen ja materiaalien jalostamiseksi uusiksi tuotteiksi.

Kaupungistuminen tuo mukanaan myös monia ongelmia. Kaupungit kuluttavat yli 2/3 maailman energiatuotannosta ja tuottavat

70 % maapallon hiilidioksidipäästöistä. Väestön keskittyminen lisää melua ja liikenneuhkia ja alueellisesti jätteiden määrää. Eri-laiset sosiaaliset ongelmat kuten syrjäytyminen sekä turvattuuden tunne uhkaavat lisääntyä. Asuntojen kysynnän kasvussa niiden hinnat nousevat erityisesti halutuimmilla alueilla, mikä saattaa syventää alueiden välistä eriytymiskehitystä.

Alueellinen eriytyminen on Turussa selkeästi havaittava ilmiö, joka näkyy mm. eroina asukkaiden hyvinvoinnissa ja turvallisuuden tunteessa sekä kaupungin vetovoimassa. Sosiaalisesti kestävä kaupunkikehityksen edistämiseksi ja kaupungin asuinalueiden välisen tasa-arvon kohentaminen edellyttää monitasoisia toimenpiteitä; ennaltaehkäiseviä, negatiivisia vaikutuksia rajoittavia sekä hallintaa ja positiivisia vaikutuksia tukevia välittämiä ja pitkäkestoisia toimia.

Turun kaupungin **väestönkasvu** kääntyi kasvuun 2010-luvun alkupuolella ja on sen jälkeen kasvanut parhaimmillaan noin 2000 asukkaan vuosivauhdilla. Koronapandemian aikana Turun väestönkasvu on kuitenkin hidastunut ja kehyskuntien kasvanut. Turussa 195 137 asukasta vuoden 2021 lopulla. Vuonna 2021 Turun väkimäärä lisääntyi 746 henkilöllä edellisestä vuodesta. Edellisen kerran Turun väestö kasvoi alle 1000 hengellä vuonna 2009. Turun väestönkasvun takana on maahanmuutto Suomen ulkopuolelta. Kuntien välinen muuttoliike ja luonnollinen väestökasvu olivat Turulle tappiollisia.

Turun **väestö kansainvälistyy ja ikääntyy**. 13 % väestöstä on vieraskielisiä, määrä on kasvanut 20 prosenttia vuodesta 2017 vuoteen 2021 kun kaikkien turkulaisten määrä on samalla ajanjaksolla kasvanut vajaa 3 prosenttia. Lähes 20 000 turkulaista oli täyttänyt vuoden 2021 lopussa 75-vuotta. Ikääntyneiden määrä on kasvanut viimeisen viiden vuoden aikana 14 prosenttia kun saman aikaisesti alle 75-vuotiaiden määrä on kasvanut 2 prosenttia. Vuoden 2020 lopulla Turussa asui 16 701 lapsiperhettä. Turkulaisista perheistä 35 % oli lapsiperheitä (vähintään yksi alle 18-vuotias lapsi). Turkulaisista lapsista 20 % oli muunkielinen.

Turun **asutokunnista** 55 % oli vuoden 2020 lopussa yhden henkilön asutokuntia. Turkulaiset asutokunnat olivat muuta Suomea useammin yhden henkilön asutokuntia.

Turku menettää erityisen paljon väestöä naapurikuntiin. Turusta muutti muualle Turun seudulle 1 456 henkeä enemmän kuin seudulta muutti Turkuun. Näistä lähes puolet (705) muutti Kaarinaan ja noin joka viides (288) Raisioon (tilanne 31.12.2021). Turun väestörakenteen haasteina koulutetun työvoiman muuttaminen pääkaupunkiseudulle ja lapsiperheet Turun ympäryskuntiin.

Koronapandemian myötä nousuun lähtenyt **työttömyys** kääntyi laskuun vuoden 2021 aikana. Turussa oli Varsinais-Suomen ja kuuden suurimman kaupungin korkein työttömyysaste. Uudet teknologiat luovat uusia työpaikkoja Turkuun ja Varsinais-Suomeen. Positiivinen työllisyyskehitys vahvistaa verotuloja ja asukkaiden hyvinvointia. Haasteina maahanmuuttajien työllistyminen, nuorisotyöttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys.

Kaupunki varautuu kasvu-uran jatkumiseen. Kasvulla on vaikutuksia maankäytön suunnitteluun, palveluverkkoon, liikkumiseen, infrastruktuuriin ja tilojen rakentamiseen, ylläpitoon ja valvontaan. Rakennetulla ympäristöllä on huomattava vaikutus taloudelliseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Väestön ikääntyminen ja yksin asumisen lisääntyminen vaikuttaa palvelujen järjestämiseen. Kaupungin kasvuun on varauduttava riittävin resurssein.

Väestönkasvu sekä väestön ikääntyminen asettavat haasteita koko seutukunnalle mm. asuntojen, koulutuksen, palvelujen ja liikkumisen suhteen. Tarvetta on erityisesti kohtuuhintaiselle asumiselle. Riittävä rakentaminen on ainoa lääke asuntohintojen nousun hillitsemiseksi ja sitä kautta työvoiman saatavuuden varmistamiseksi kasvukeskuksiin.

Vuonna 2020 alkanut maailmanlaajuinen **koronakriisi** vaikuttaa edelleen toimintaympäristöön. Korona toi työmarkkinoille suuren muutoksen, **toimistotyön etätyötrendin**, joka vaikuttaa niin asunto- kuin toimistomarkkinoihin. Laajasta etätyöskentelystä on siirrytty hybridimalliin, jossa läsnä- ja etätyö lomittuvat. Toimistolla on entistä tärkeämpi rooli palvelu houkuttavana kohtauspaikkana, joka lisää modernin toimistotilan tarvetta.

Asuntojen kysyntä on jatkunut vilkkaana, kun etätyö on luonut tarvetta vaihtaa asuntoa uuteen tilanteeseen sopivaksi. **Halu lisätä asumisväljyyttä** on trendi, joka heijastuu myös rivitalojen, suurempien kerrostalojen ja omakotitalojen näkyymiin.

Korona-aikana työmatkat ja työhön liittyvä asiointi väheni merkittävästi. Nyt kuitenkin **liikkuminen on lisääntynyt** ja erityisesti joukkoliikenteen käyttäjämäärät ovat tänä vuonna kasvaneet lähes pandemiaa edeltävälle tasolle.

Koronakriisin myötä myös eriarvoistumiskehitys on syventynyt ja laajentunut, joka haastaa kaupungin monella rintamalla.

Koronakriisi ja helmikuussa 2022 alkanut Venäjän hyökkäyssota pakotteineen on vaikuttanut koko maailman **talouteen** heikentävästi.

Pakotteiden seurauksen raaka-aineiden ja rakennustarvikkeiden saatavuus on ainakin väliaikaisesti heikentynyt ja kustannukset ovat nousseet. Rakennuskustannukset ovat vuodessa nousseet 6,8 % ja maarakennusalan kustannukset 18,1 %. Rakentamisen hintojen nousuvauhti vaikuttaa kuitenkin olevan hidastumassa. Myös materiaalien saatavuus on helpottunut. Polttoaineiden hinnat ovat nousseet, joka lisää liikennöintikustannuksia mutta lisää joukkoliikenteen käyttöä.

Energian hinta on noussut ja sen ennustetaan edelleen nousevan. Tulevaan talveen kohdistuu suuria kysymysmerkkejä energian saatavuuden ja hinnan suhteen. Odotettavissa on energiansäästötalkoot. Korkeat energiahinnat kannustavat myös energiatehokkuutta parantaviin korjauksiin koko rakennuskannassa.

Rakentaminen palaa korkealta lähemmäs normaaleja aikoja. Ongelmat materiaalien saatavuudessa sekä korkojen nousu ovat hidastaneet kiivaana käynnissä uudisasuntotuotantoa.

Viime vuosina vallinneet negatiiviset korot ovat olleet voimakas tuki asuntomarkkinoille. Korkojen nousu myötä lainakysynnän ennustetaan vähenevän, joka alentaa asutuskysyntää. Kotitalouksien ostovoima heikkenee, kun käytettävissä olevista tuloista suurempi osuus kuluu kasvaviin energia- ja ruokakuluihin. Uusien rakennushankkeiden aloitusten ennustetaan vähenevän loppuvuodesta.

Valtakunnallisesti asuntojen rakennuslupien määrä on alkuvuodesta vähentynyt lähes viidenneksen. Turussa tammi-heinäkuussa 2022 myönnettyjen asuntojen määrä oli ennätykselliset 2449 asuntoa, kasvua 36 % tammi-heinäkuuhun 2021 verrattuna (1797 asuntoa). Aloitettujen asuntojen määrä on sen sijaan laskenut vastaavalla ajanjaksolla 27 %:lla. Pieniä asuntoja

rakennetaan edelleen paljon. Sijoittajavetoinen asuntotuotanto tuottaa pieniä asuntoja ja niiden keskittymiä.

Inflaation nopea kiihtyminen ja energian hintojen nousu kasvattavat taantumariskiä. Inflaation odotetaan kuitenkin taittuvan rahapolitiikan kiristämisen myötä, eikä nopeaa hintojen nousua odoteta enää ensi vuonna. Suomessa elinkeinoelämän suhdannekello kääntyi heinäkuussa 2022 matalasuhdanteen puolelle. Venäjän käynnistämä hyökkäyssota puolitti Suomen talouden kasvunusteet tälle vuodelle 3 prosentista noin prosenttiin. Mahdollisella taantumalla on laajat vaikutukset talouteen mm. investointien käynnistymiseen ja kustannuksiin, kaupungin kehittämisestä saataviin tuloihin ja liikennöintikustannuksiin.

Kaupungin kasvutavoitteet lisäävät kysyntää erityisesti kaavoitukselle, tonttitarjonnalle ja rakennusluvitukselle. Toisaalta rakentamisen suhdannetilanne nostaa rakentamisen hintaa, hidastaa tavaratoimituksia ja vaikeuttaa osaavan työvoiman saatavuutta.

Lainsäädäntömuutokset vaikuttavat kaupunkiympäristön toimintaan. Palvelusuunnitelmassa on esitetty palvelualuekohtaisesti arviot niiden vaikutuksista toimintaympäristön muutoksiin.

Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet on johdettu kaupunginvaltuuston 23.8.2021 hyväksymästä pormestariohjelmasta vuosille 2021–2025 ja kaupunginvaltuuston 14.2.2022 hyväksymästä kaupunki-strategiasta.

Kestävän kasvun Turku

Kasvu tarkoittaa uusia asukkaita, uusia yrityksiä, uusia työpaikkoja ja investointeja. Kaupunkikehitys tarkoittaa kaupungin rakentamista ja rakentamista tukemaan kasvua, luomaan viihtyisää asuin- ja yritys ympäristöä sekä rakentamaan kestävää, energiatehokasta ympäristöä. Kaupungin ja lähialueen kuntien neuvottelemat sopimukset valtiovalan kanssa (mm. MAL-sopimus) linjaavat kaupunkiseudun kehitystavoitteita. Kasvun edellytyksiä ja kestävää kaupunkirakennetta edistetään laajoilla yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää koskevilla suunnitelmilla ja kehittämällä kaupunkia suurina aluekokonaisuuksina.

Kaupunkirakenteen toimivuutta ja elinvoimaa sekä kaupungin tulopohjaa vahvistetaan täydennysrakentamisella. Kaupungin kasvun painotus suunnataan keskustaan ja sitä kehystävälle kaupunkiudistusalueille ja joukkoliikenteen kehityskäytävälle. Hyvinvoinnin edistämiseksi monimuotoisuudessaan ainutlaatuisen luonnon ympäristön säilymistä tuetaan ja luonnon kokemisen mahdollisuuksia edistetään kestävin tavoin. Tiivistyvillä kaupunkialueilla korostuu rakennetun kaupunkiympäristön laatu. Tiivistyvissä kaupungissa panostetaan monipuolisiin julkisiin kaupunkitiloihin sekä viherrakentamiseen. Huolehdimme asuin- ja elinympäristöjen siisteydestä, turvallisuudesta ja viihtyvyydestä. Historiallisesti ainutlaatuinen kulttuuriympäristö ja siihen liittyvä innovatiivinen rakennusten uudiskäyttö edistävät Turun nousemista kansainvälisesti johtavaksi esikuvaksi kaupunkirakentamisessa.

Alueiden suunnittelussa huolehdimme riittävästä, palveluverkkotarkasteluihin perustuvista, tonttivarauksista palveluiden järjestämiselle. Palvelujen järjestämisen kustannustehokkuus paranee, kun voidaan tukeutua olemassa olevaan palveluverkkoon. Kunnallistekniikan investointien hyödyntäminen tehostuu, liikenteen päästöt vähenevät ja kaupunkilaisten aikaa säästy

liikkumisessa. Eiheän kaupunkirakenteen ansiosta sujuva liikkuminen on Turulle vetovoimatekijä. Täydennysrakentamisessa huomioimme lähiluonnon merkityksen ihmisten hyvinvoinnille.

Monipuoliset ja vetovoimaiset asumisvaihtoehdot ovat työpaikkojen rinnalla keskeinen kilpailukykytekijä houkuteltaessa osajia ja asukkaita kaupunkiin. Asemakaavoituksella ja infran toteutuksella varmistutaan monipuolisesta ja riittävästä tonttivarannosta, jolla turvataan riittävä ja kohtuuhintainen vuokra-, asumisoikeus- ja omistusasuntotuotanto. Lisäämällä pientalokaavoitusta pyrimme vaikuttamaan väestörakenteen myönteiseen kehitykseen. Monimuotoisella asuntotuotannolla huolehditaan eri asuntotyypistä uusillekin asuinalueille. Kaupunkirakenteen painopistettä laajennetaan kaupunkirakenteen kehittämisen myötä kohti merta.

Kaupungin käytöstä vapautuvaa kiinteistöomaisuutta kehitetään aktiivisesti kaupungin tulopohjan vahvistamiseksi. Kaupungin kiinteän omaisuuden luovutuksia tehostetaan kehittämällä omaisuutta houkuttelevammaksi kaavoituksella ja kumppanuuksyhteistyöllä.

Kaupungin liikenteen kehittämisessä painopisteet ovat kävelyssä ja pyöräilyssä, seudullisessa joukkoliikenteessä ja uusien ympäristö- ja ilmastoystävällisten teknologioiden käytön laajentumisen tukemisessa. Liikkuminen palveluna ja älykkään liikenteen ratkaisut ovat vahvasti mukana liikenteen kehittämisessä. Joukkoliikennettä kehitetään myös vastaamaan kasvavien yritysten työpaikkaliikenteen tarpeita. Terveitä elämäntapoja edistetään kaavoittamalla lyhyiden etäisyyksien kaupunkia ja rakentamalla tällä kantakaupunkialueella koulu- ja työmatkareitistöä kävelijöille ja pyöräilijöille. Huolehdimme, että kaupungissa liikkuminen on sujuvaa asukkaan elämäntilanteesta riippumatta ja että keskusta säilyy saavutettavana kaikilla liikennemuodoilla.

Turun talousraami 2021-2025 – Vahvana 2030-luvulle

Investoinnit toteutetaan kestävästi. Sen edellytyksenä on investointien tehokas ajallinen ja taloudellinen hallinta sekä osaava ja huolellinen rakennuttaminen. Investoinneilla voidaan vauhdittaa kasvua.

Investointien lähtökohtana on palveluverkkotarkastelu (väestön ikärakenteen muutokset ja väestönkasvu) ja liikuntapaikkarakentamisen tukena liikuntaverkkoselvitys. Kaupungin palvelurakennusinvestoinnit perustuvat hyväksytyihin palveluverkkosuunnitelmiin.

Investointien aikatauluttaminen tehdään kokonaisarviointien pohjalta, joissa huomioidaan tehokkuus, kannattavuus, välttämättömyys, käyttötalous, kasvun mahdollisuudet. Rakennuttamishankkeiden kustannusten hallintaa parannetaan toteuttamalla tarveselvitys ja hankesuunnitteluohjetta myös infrahankkeissa. Kestävät investointiperiaatteet ja laatutaso määritellään hankesuunnitelmissa.

Kaikessa rakentamisessa huomioidaan energiatehokkuus ja kestävät ratkaisut. Rakennuskannan energiatehokkuutta ja rakennusten älykkyyttä parannetaan ja priorisoidaan investointiraamin puitteissa.

Päiväkotien ja koulujen tulee olla terveellisiä ja turvallisia. Rakennuttamme peruskorjaukset ja uudiskohteet nopeutetussa aikataulussa pohjautuen korjaus- ja uudisrakentamissuunnitelmaan. Tila- ja infraomaisuuden hallinta perustuu suunnitelmallisuuteen, jossa hyödynnetään korjausvelka-laskentaa. Omaisuuden arvosta huolehtiminen edellyttää riittäviä investointimäärärahoja.

Isoista investointihankkeista toteutamme Musiikkitalon, Kupittaaan kärjen kumppanuushankkeen ja samassa yhteydessä Taito-kampanuksen sekä edistämme Ratapihan elämyskeskuksen toteutumista. Uusien asuinalueiden rakentamista teemme luonnollisena osana kaupungin kasvua.

Tavoittelemme muutosta kulkutapajakaumaan parantamalla kävelyn ja pyöräilyn houkuttelevuutta mm. toteuttamalla pyöräteitä ja panostamalla talvipyöräilyyn sekä aloittamalla runkobussijärjestelmän toteutuksen. Raitiotien kustannus- ja kannattavuusarvion pohjalta tehdään päätökset kaupunkikehityksen kannalta merkittävästä joukkoliikennetarkistuksesta.

Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku

Pidämme kiinni Hiilineutraali Turku 2029 –tavoitteesta ja toteutamme Turun kaupungin ilmastosuunnitelmaa. Huomioimme kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa. Kaupungin hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää energiatehokkaan, resurssiviisaan ja päästöttömän toimintatavan ulottamista kaikkeen toimintaan. Ilmastonmuutokseen varautuminen huomioidaan kaikessa kaupunkiympäristön suunnittelussa ja rakentamisessa erityisen huomion ollessa hulevesissä sekä ekologisten riskien torjumisessa.

Toteutamme tehtyjä päätöksiä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi. Perustamme uuden luonnonsuojelualueen Mälikkälän-Kuninkojan alueelle.

Selvitämme päästöbudjetointia tavoitellen sen ottamista osaksi talousarvioprosessia osallistamalla ilmastobudjetoinnin valmisteluun. Edistämme myös siirtymää kohti kiertotaloutta.

Kansainvälisyys, matkailu, saavutettavuus ja edunvalvonta

Turun logistista asemaa solmukohtana pohjoisessa kasvukäytävässä kehitetään mm. edistämällä Turun ja Helsingin välistä nopeaa junayhteyttä, Matkakeskusta, uutta satamaterminaalia ja yhteyttä sekä Turun kehätiehankkeita. Huolehdimme osaltamme lentoaseman ja satamatoimintojen kilpailukyvästä sekä Turun ulkoisesta saavutettavuudesta.

Kaupunki toimii aloitteellisesti Itämeren suojelussa Itämerihaasteen mukaisin toimenpitein, joiden tavoitteena on parantaa vesistöjen, pienvesien ja rannikkovesien tilaa.

Kärkihankkeet

Tiedepuiston kärkihanketta edistetään maankäytön hankkeilla, asemakaavoitus-, kiinteistökehitys- ja investointiohjelmilla.

Keskustan kehittämisen kärkihanketta edistetään maankäytön hankkeilla, asemakaavoitus-, kiinteistökehitys- ja investointiohjelmilla.

Yhteisöllisyyden kärkihankkeessa alueiden välistä eriarvoisuutta vähennetään mm. aktiivisella asunto- ja maapolitiikalla. Turun lähiöitä kehitetään viihtyisiä ja hyvää elämää tukevia alueita. Lähiöiden täydennysrakentamisella elävöitetään asuinalueita, turvataan kestävä palvelurakenne ja kavennetaan alueiden välistä eriarvoisuutta. Suunnittelemme ja toteutamme liikkumiseen kannustavaa kaupunkiympäristöä.

Kulttuurin kärkihankkeessa painopiste kohdistuu Linnanniemeen ja Kulttuurirantaan.

Kaupungin kärkihankkeiden lisäksi edistetään muita merkittäviä aluekehittämishankkeita mm. Linnakaupunki, Skanssi, Kaupunginpuutarha, Pihlajaniemi ja Pukkila.

Onnistuva ja jatkuvasti parempi Turku

Asukas- ja asiakaslähtöisyys kantavana periaatteena kaikessa toiminnassa. Toimintaa kehitetään asukas- ja asiakaslähtöisesti asukaskyselyiden pohjalta. Tavoitteena on, että yritysten ja elinkeinoelämän edustajille tarjotaan palvelu ns. ensimmäisen luokun periaatteella. Annamme lisää palvelulupauksia prosessin nopeuttamiseksi ja ennakoitavuuden parantamiseksi. Paremmalla asiakaspalvelulla tavoitellaan toiminnan tehostamista.

Tuottavuutta ja uudistumiskykyä kasvatetaan edistämällä innovaatioita. Suunnittelemalla toiminnan kehittämistä ja hankintoja laajalla yhteistyöllä luodaan samalla markkinoita ja kasvualustaa uusille ratkaisuille.

Huolehdimme, että maankäytön prosessissa resurssit ovat riittävät ja lisäämme kumppanuusyhteistyötä prosessien nopeuttamiseksi kasvun luomisessa. Toimintaa tehostetaan nopeuttamalla tonttituotantoprosessia kaavoituksesta, kaupunki-infran rakentamiseen ja tontinluovutukseen. Tuottavuutta lisätään hankintamenettelyillä, kumppanuuksilla ja kilpailuttamisella. Ostopalveluja käytetään toiminnan tehostamiseksi. Tekemällä asioita yhdessä kumppanien kanssa ja rohkeasti kokeilemalla toiminta uudistuu.

Hankinnoissa huolehdimme, että pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on mahdollisuus osallistua kilpailutuksiin.

Vakiinnutamme asukkaiden osallisuuden toimintamalleja.

Hyödynnämme digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia toiminnan kehittämisessä. Palvelujen ja toimintojen digitalisointi mahdollistaa organisaatio- ja kustannusrakenteen keventämisen ja henkilöstön ajankäytön kohdentamisen vaativampiin tehtäviin. Asukkaille ja asiakkaille tämä tarkoittaa aikaisempaa parempia mahdollisuuksia käyttää kaupungin palveluja ajasta ja paikasta riippumatta. Hyödynnämme digitaalisuutta ja dataa myös osana kaavoitusta, luvitusta, katujen kunnossapitoa ja opastuksia. Palvelujen digitalisoinnilla tehostetaan toimintoja ja parannetaan ajasta ja paikasta riippumattomia itsepalvelu- ja osallistumismahdollisuuksia.

Lisäämme yritysvaikutusten arviointeja päätöksenteon valmistelussa, kun asia koskettaa elinkeinoelämää.

Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä. Läpinäkyvällä tietoon perustuvalla johtamisella varmistetaan, että tehdään oikeita asioita oikeaan aikaan kustannustehokkaasti. Tietojärjestelmiä kehitetään siten, että toiminnan tiedot saadaan yhdistettyä ajantasaiseen taloustietoon. Noudatamme kaupungin kehittämismallia kaikessa kehittämisessä. Kehittämismalli yhtenäistää kehittämiseen liittyvät työtavat.

Osaava ja motivoitunut henkilöstö on kaupungin keskeinen voimavara. Hyvinvoiva henkilöstö jaksaa auttaa ja kehittää maa työtään. Panostamme henkilöstömme työhyvinvointiin sekä koulutukseen ja osaamisen ennakointiin.

Laadukkaat tukipalvelut tulee olla mitoitettu oikealle tasolle siten, että päivittäinen työskentely on sujuvaa.

Toiminnan tavoitteet

Pormestariohjelman toimenpiteet

Teema: Edunvalvonta

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
2	Saaristomeren suojelun toteuttaminen ja siihen riittävän rahoituksen saaminen, jotta maailman herkimmän, kauneimman ja saastuneimman saariston tila paranee ja jotta se säilyy myös tulevien sukupolvien ilona ja vahvistaa alueemme luonnon monimuotoisuutta.	Jatkamme vuonna 2007 Helsingin kaupungin kanssa perustettua kansainvälistä Itämerihaastetta, jonka tavoite on sitouttaa kaupunkveja, kuntia, yrityksiä, yhdistyksiä ja muita organisaatioita vapaaehtoisin Itämeren suojelutoimenpiteisiin. Valmistelemme ja hyväksymme neljännen toimenpideohjelman, vuosille 2024-2028, läheisessä yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa.
3	Tunnin junan toteuttaminen ja investointipäätös uudelle ratayhteydelle siten, että junayhteys on otettavissa käyttöön 2030	KUTU-hanke on toteutusvaiheessa ja siinä yhteydessä rakennetaan Aurajoen ylittäviä ratasiltoja. Raunistulan kävelyn ja pyöräilyn silta valmistuu vuoden 2023 aikana. Ratapihanhanke etenee uusien laiturien rakentamisella ja VAK-raiteiden järjestelyillä. Helsingin suunnan junat pysähtyvät Kupittaalle.

Teema: Hiilineutraali Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
4	Huomioidaan kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa.	Maankäytössä panostetaan hiilineutraalin kaupunkialueen saavuttamiseen vuoteen 2029 mennessä, mikä edellyttää energiatehokasta ja kestäviin liikkumismuotoihin kannustavaa yhdyskuntarakenteen kehitystä. Rakentamista ohjataan kestäväälle kaupunkirakenteen vyöhykkeelle. Tavoitteena on, että tiivistyvälle kestävä kasvun vyöhykkeelle sijoittuu asemakaavoitettavasta asuinrakennusoikeudesta vähintään 85 %. Tie- ja katuliikenteen osalta tavoitteena on kasvihuonekaasupäästöjen puolittaminen vuoden 2015 tasosta vuoteen 2029 mennessä ja lisätä kestävien kulkutapojen kulkumuutosuutta 66 %:n tasolle vuoteen 2030 mennessä. Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edellytyksiä parantavien infratoimenpiteiden suunnittelu ja toteutus etenevät resurssien ja määrärahojen puitteissa. Sähköbussiliikenteen osuutta kasvatetaan koko ajan kilpailutusten painotusten kautta. Noin puolet kilometreistä ajetaan sähköllä. Tavoitteena on, että joukkoliikenteen matkamäärä palautuu vuonna 2023 lähelle vuoden 2019 tasoa ja jatkaa sen jälkeen uuteen kasvuun. Dieselin korkea hinta tulee aiheuttamaan tarpeen nostaa lipunhintoja ja/tai karsia liikennettä, joka ei tue matkamäärän kasvattamista. Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edellytyksiä parantavien infratoimenpiteiden suunnittelu ja toteutus etenevät resurssien ja määrärahojen puitteissa. Kaupunkipyöräjärjestelmä jatkuu ja käyttö kasvaa.
8	Toteutetaan tehtyjä päätöksiä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi (LUMO-ohjelma). Asetetaan valmistelun pohjalta luontotavoite.	Tehdään päätös LUMOsta. Käynnistetään toimenpiteet LUMOSSA päätetyn suunnitelman mukaan.
9	Perustetaan Mälikkälän-Kuninkojan alueelle uusi luonnonsojelualue.	Mälikkälän-Kuninkojan luonnonsuojelualueen perustamiseksi tehdään päätös alkuvuodesta 2023 ja asia esitetään edelleen Varsinais-Suomen ELY-keskukselle perustamispäätöstä varten.

Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
10	Koulu- ja päiväkotitilojen tulee olla terveitä ja turvallisia. Päivitetään koulu- ja päiväkotiverkko vastaamaan asuinalueiden tarpeita ja laaditaan korjaus- ja uudisrakentamissuunnitelma väistötilatarpeineen. Vahvistetaan tilojen käyttöä koulun ulkopuolella.	Osallistumme tilahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnitteluun. Huolehdimme hankkeiden kaavoituksesta ja luvituksesta sekä rakennuttamme tilojen peruskorjaukset ja uudiskohteet tilainvestointiohjelman mukaisesti. Kehitetään edelleen kaupungin sisäisiä prosesseja sujuvammiksi ja ennakivammiksi.
15	Leikkipaikkojen yhteyteen suunnitellaan aikuisten lähiliikuntaa tukevia toimintoja. Liikuntapaikkarakentamisessa huomioidaan ikäihmisten liikkumisen tarpeet.	Leikkipaikkasuunnitelmiin sovitetaan aikuisten lähiliikunta-paikka-ajattelua määrärahojen puitteissa. Liikuntapaikkojen suunnittelussa, toteutuksessa ja vuorojaossa huomioidaan ikäihmiset.

Teema: Jatkuvasti parempi Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
39	Luodaan Turkuun asiointitili, jota kautta on helppo hoitaa asioita sujuvasti ajasta ja paikasta riippumatta. Hyödynnetään digitaalisuutta ja dataa myös osana kaavoitusta, luvitusta, katujen ja katuverkon kunnossapitoa ja opastuksia.	Rakennusvalvonnan sähköistä järjestelmää (ePermit) kehitetään edelleen yhdessä muiden Trimble-kuntien kanssa. Lisäksi rakennusvalvonnassa selvitetään mahdollisuutta chatin/botin käyttöönottoon asiakasneuvonnassa. Jatketaan tietomallien käyttöönoton valmistelua rakennusvalvonnassa. Kunnossapito osallistuu Infraomaisuuden tietovirrat -hankkeeseen, joka saa VM:n digikannustinrahaa. Seurataan aktiivisesti katuverkon ja opastuksen digitalisaation kehityshankkeita KEHTO-foorumin yhteydessä. Fölin CRM käytössä ja sitä kehitetään.

Teema: Kestävän kasvun Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
51	Kaupunkia tiivistetään täydennysrakentamalla hyvien joukkoliikennenyhteyksien varrelle, huomioidaan lähiluonnon ja viheralueiden merkitys ja tarkastellaan palveluverkkoa uudet asuinalueet huomioiden. Lisätään erityisesti houkuttelevilla alueilla olevien pientalo- ja kerrostalotonttien tarjontaa ja laaditaan koko kaupungin kattava täydennysrakennusselvitys.	Kytetään raitiotiehanke maankäytön kehitykseen ja palveluverkon kehittämiseen. Täydennysrakentamisen toteuttamisessa hyödynnämme kumppanuutta. Kasvatetaan kaava- ja tonttivarantoa kysyntää vastaavasti. Kaavoituksen tavoitteet kerrosalan lisäykselle vuonna 2023 ovat asuinpienalojen osalta 40.000 kem2, kerrostalojen osalta 135.000 kem2 ja työpaikatonttien osalta 64.000 kem2. Pientalokaavoituksen lisäämisellä tavoitellaan seudullisen asunto- ja maapoliittisen ohjelman mukaisesti kolmen vuoden varantoa tulevana vuosina. Pientalotonttien tarjontaa parannetaan aktiivisesti kaavahankkeilla Hirvensalossa, Skanssissa, Yli-Maariassa ja Jäkärlässä. Lisäksi edistetään vanhempien hyvin saavutettavien pientaloalueiden täydennysrakentamismahdollisuuksia kaavoituksen ja mahdollisesti alueellisten poikkeamisprosessien avulla. Täydennysrakentamisohjelma hyväksytään ja edistetään siinä päätettyjä toimenpiteitä toimenpiteitä niin kaavoituksen kuin muidenkin tavoitteiden osalta.
52	Huolehditaan, että kaupungissa liikkuminen on sujuvaa ja että keskusta säilyy saavutettavana kaikilla liikennemuodoilla.	Keskustan liikennesuunnitelma valmistellaan päätöksentekoon yleiskaava 2029 hyväksymisen jälkeen. Raitiotien yleissuunnitelma selvityksineen valmistuu. Runkolinjaston mukaiset optiot on sisällytetty viimeisimpiin liikennöintisopimuksiin, että runkolinjasto voidaan aloittaa vuonna 2025. Fölin CRM on käytössä huhtikuusta 2022 lähtien. Palvelukartan liikkumisnäkyä kehitetään edelleen. Matkaketjuihin tullaan tekemään myös yrityskeiluja osana Scale-up -hanketta. Pyritään myös toteuttamaan liityntäpysäköintikeilu. Opastusta esimerkiksi pysäköintipaikoille kehitetään. Lisätään skuuttien pysäköintipaikkoja ja huolehditaan, että föllarit vastaavat kysyntään keskustan alueella erinomaisesti.
53	Huomioimme kaupungin rakentamisessa turvallisuuden tärkeänä osana sekä inhimillistä kestävyttä että viihtyvyyttä.	Toteutamme Turun kaupungin uuden liikenneturvallisuussuunnitelman toimenpiteitä. Tavoitteena on, että liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä vähenee keskimäärin noin 5 % vuodessa. Sähköpotkulautojen turvallisuustilannetta parannetaan lisäämällä niiden pysäköintipaikkoja ja tekemällä yhteistyötä valtion ja muiden kaupunkien kanssa toimivallan lisäämisessä kaupungeille. Liikenneturvallisuutta parantavia toimenpiteitä toteutetaan infran investointiohjelman mukaisesti.

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
54	Annetaan palvelulupaus kumppanuushankkeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsittelylle. Kumppanuuskaavoituksen tulee olla pienehköissä, yksityisissä aloitteissa ensisijainen vaihtoehto. Huolehditaan, että kaavoituksen ja luvituksen resurssit ovat riittävät.	Kaavoitusaloitteet käsitellään 3 kk kuluessa aloitteen saapumisesta. Jalkautetaan kaavoituksen keston lyhentämiseksi tehdyn toimenpidesuunnitelman toimenpiteitä, jonka avulla vaikutuksiltaan merkittävien asemakaavojen läpimenoajan mediaani aloituksesta asemakaavan hyväksymiseen on jatkossa enintään 24 kk. Kaavoituksen ruuhkan purkamisella pyritään myös kaavan käynnistämisen odotusaikaa lyhentämään kohti 2 vuotta. Kaavahankkeista vähintään 40 %:ia valmistellaan kumppanuus/konsulttityönä. Rakennusvalvonnan kaikkien lupahakemusten käsittelyaikatavoite vuodelle 2023 on 60 vrk.
55	Laaditaan visio Merellisen Turun kehittämisestä huomioiden erityisesti Länsi-Turun alue. Huomioidaan yleiskaavoituksessa läntisten alueiden uudet asumisviihtyvyyttä parantavat ja asumista lisäävät tavoitteet sekä merellisyyden.	Yleiskaavan päivittäminen Länsi-Turun alueelle käynnistetään visiotyön pohjalta.
56	Varmistetaan, että Turussa toteutuu alueittain asumisen monipuolisuus. Puretaan aktiivisesti segregatiota asunto- ja maapolitiikalla.	Asunto- ja maapoliittisten periaatteiden mukaan huolehditaan vähintään kahden makuuhuoneiden asuntojen määrän toteutumisesta uusien kaavojen mukaisessa asutokannassa. Lisäksi pyritään vähentämään kaupungin toimenpitein tuetun vuokra-asumisen osuutta alueilla, joilla määrä ylittää 15 %:ia koko suuralueen asutokannasta. Konserniyhtiöille (TVT, TYS, Vaso) osoitetaan rakennusoikeutta vuosittain n. 30.000 k-m ² . Yhteisöllisyyden kärkihankkeen uudistuvien lähiöiden painopisteessä valitaan alueiden kehittämiseen tähtäviä ja segregatiota vähentäviä toimenpiteitä. Apuna toimenpiteiden suunnittelussa käytetään 2023 alussa valmistuvaa alueellista segregatiotarkastelua, lähiövision tuloksia ja alueiden omia tunnistettuja vahvuuksia ja tarpeita.
57	Toteutamme muutosta kulkutapajakaumaan toteuttamalla pyöräteitä, lisäämällä kävelyn houkuttelevuutta ja aloittamalla runkobussijärjestelmän toteutuksen.	Kulkutapajakauman muutosta toteutetaan mm. pyörätie- ja kävelyreitti-investoinnein. Investoinnit koetaan kokonaisuudeksi ja niiden vaikuttavuus kulkutapojen muutokseen arvioidaan. Investointilistalla olevaa Lauttarannan kävelysiltaa edistetään.

Teema: Kärkihankkeet

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
65	Tiedepuiston kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Tiedepuiston kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti. Vuoden 2023 aikana käynnistetään Kupittaaan kärjen asemakaavoitus ja viedään eteenpäin kärjen kumppanuushanketta. Lisäksi edistetään Tiedepuiston muita kaavahankkeita.
66	Keskustan kehittämisen kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Keskustan kehittämisen kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.
67	Osaamisen kärkihanke, Valmistellaan uusi Osaamisen kärkihanke, jonka tavoitteena on Turun seudun alueellisen kilpailukyyn vahvistaminen pitkäjänteisesti osaamiseen ja tutkimukseen panostamalla sekä vastaaminen megatrendeihin kuten digitalisaatioon, kaupungistumiseen sekä ilmastonmuutokseen.	Osaamisen kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.
69	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Lähiöiden kehittämisen ensisijaiseksi tavoitteeksi vahvistetaan segregatiota vähentäminen. Vahvistetaan kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä ja osallistumista kaupungin kehittämiseen.	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.
71	Kulttuurin kärkihanke. Valmistellaan uusi kulttuurin ja laajemmin hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä kärkihanke, jonka toteuttamisen tueksi laaditaan toimenpideohjelma valtuustokaudelle.	Kulttuurin kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.

Teema: Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
74	Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Lentoaseman ja satamatoimintojen kilpailukyvyistä tulee huolehtia. Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopolitiikan keskeisistä tavoitteista.	Yhteisterminaalin mahdollistavan asemakaavan hyväksyminen. Satamaraiteen toteuttamisen edistäminen yhteistyössä Väyläviraston kanssa. Yhteisterminaalihankkeeseen liittyvän kaupungin infran toteutussuunnittelu käynnistyy.

Teema: Turun talousraami 2021–2025 – Vahvana 2030-luvulle

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
77	Jo päätetty sopeutusohjelma toteutetaan.	Päätettyjen toimenpiteiden toteutus on käynnissä. Vuonna 2023 painopiste on pysäköintitoiminnan kehittämisessä, mm. maksullisten pysäköintialueiden laajentaminen sekä pysäköintimaksujen ja pysäköintivirhemaksun korottaminen.
78	Raitiotien kustannus- ja kannattavuusarvion pohjalta tehdään päätökset kaupunkikehityksen kannalta merkittävästä joukko-liikenneratkaisusta.	Raitiotien yleissuunnitelmat valmistuvat. Raitiotien edellyttämät asemakaavat hyväksytään. Hankeyhtiö edistää hyväksytyjen yleissuunnitelmien pohjalta toteutussuunnitelmia erikseen päätettävän hankintamallin pohjalta.
79	Investointien tehokas ajallinen ja taloudellinen hallinta sekä osaava ja huolellinen rakennuttaminen ovat avainasemassa, jotta investointeja voidaan toteuttaa kestävästi.	Kaupunkirakentaminen osallistuu kehittämishankkeisiin, joiden tavoitteena on investointien tehokas ajallinen ja taloudellinen hallinta sekä osaava ja huolellinen rakennuttaminen. Esimerkkeinä IPT4 ja Prodigial -tutkimushankkeet. IPT4 tutkimushankkeen tavoitteena on rakennusalan toimintakulttuurin muutos, integroitujen toimintamallien ja osaamisen kehittäminen. Prodigial -tutkimushankkeen tavoitteena on infrahankkeiden toiminnan ja talouden kehittäminen digitaalisin menetelmin.
80	Rakennamme uuden konserttitalon aikataulussa, joka mahdollistaa orkesterin siirtymisen suoraan uusiin tiloihin, tavoitteena vuosi 2025.	Musiikkitalon hankesuunnitelma valmistuu valtuuston hyväksymän asemakaavan pohjalta loppuvuodesta 2022 ja sen jälkeen siirrytään kehitysvaiheen toteutussuunnitelmavaiheeseen ja päätetään kesällä 2023 toteutusvaiheeseen siirtymisestä.
81	Toteutamme Kupittaa kansihankkeen mahdollistamaan tiedepuiston kärkihanketta ja luomaan uuden yhdistetyn Kupittaa-Itäharjun kaupunginosan vahvan joukkoliikenteen- ja työpaikkakeskittymän äärelle. Toteutamme TAITO-kampuksen.	Kupittaa kärjen allianssikumppani valitaan loppuvuodesta 2022, jonka jälkeen alueen asemakaavoitus käynnistyy alkuvuodesta 2023. Kaavan hyväksyminen ajoittuu vuoteen 2024. Valitun ryhmittymän kanssa allianssi suunnittelee hanketta kehitysvaiheessa niin, että hankesuunnitelmasta ja toteutussuunnitteluvaiheeseen siirtymisestä voidaan päättää alkuvuonna 2024.
82	Turku tavoittelee tulopohjan vahvistamiseksi merkittävää lisärakentamista.	Kaupungin käytöstä poistuvia rakennuksia ja maa-alueita kehitetään erilaisilla kiinteistönkehityshankkeilla erillisen kiinteistökehitysohjelman mukaisesti. Vuonna 2023 maanmyynnistä tavoitellaan tuloja 22,0 milj. euroa ja myyntivoittoa 18,0 milj. euroa. Yksityisen omistamia maita kehitetään kaavoituksen kautta. Vuonna 2023 maankäyttösopimusten tulotavoite on 7,0 milj. euroa.

Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloerät, 1 000 €

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Käyttötalousosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Toimintatulot	74 230	73 643	79 652	94 001	104 776	117 244
Valmistus omaan käyttöön	1 178	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Toimintamenot	104 265	114 148	127 376	140 697	156 248	174 104
Toimintakate	-28 857	-38 895	-46 115	-45 086	-49 861	-55 250
Muutos-%		34,8 %	18,6 %	-2,2 %	10,6 %	10,8 %

Investointiosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Investointimenot	746	903	900	900	900	900
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	82	175	177	177	177	177
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutus-tulot	0	0	0	0	0	0
NETTO	-664	-728	-723	-723	-723	-723

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Muutos-%		9,6 %	-0,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Kaupunkiympäristölautakunta

Käyttötalousosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Toimintatulot	40 370	38 582	42 686	45 506	47 001	48 619
Valmistus omaan käyttöön	1 178	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Toimintamenot	50 393	56 288	64 213	65 386	66 581	67 799
Toimintakate	- 8 845	-16 095	-19 917	-18 270	-17 970	-17 570
Muutos-%		82,0 %	23,7 %	-8,3 %	-1,6 %	-2,2 %

Investointiosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Investointimenot	47	403	400	400	400	400
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot						
NETTO	-47	-403	-400	-400	-400	-400
Muutos-%		855,6 %	0,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta

Käyttötalousosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Toimintatulot	250	383	383	383	383	384
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	262	383	383	383	383	384
Toimintakate	-12	0	0	0	0	0
Muutos-%		0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Rakennus- ja lupalautakunta

Käyttötalousosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Toimintatulot						
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	94,6	100	100	100	100	-114
Toimintakate	-94,6	-100	-100	-100	-100	-114
Muutos-%		-1,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta

Käyttötalousosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Toimintatulot	33 610	34 677	36 581	48 111	57 391	68 241
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	53 515	57 377	62 665	74 813	89 168	105 807
Toimintakate	-19 905	-22 700	-26 084	-26 702	-31 778	-37 566
Muutos-%		6,7 %	2,1 %	2,0 %	2,2 %	2,2 %

Investointiosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Investointimenot	699	500	500	500	500	500
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	81,7	175	177	177	177	177
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
NETTO	-617	-325	-323	-323	-323	-323
Muutos-%		-51,7 %	0,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

(Palvelutilaus Kh/Maaomaisuus 1602, 16020 ja Kh/Infraomaisuus 1604, 16040), 1 000 €

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2022	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Pysyvien vastaavien luovutustuloista saatavat myyntivoitot (Kh/maaomaisuus)	21 543	18 000	13 000	11 000	9 000
Maankäyttö- ja rakennuslain korvaukset (Kh/maaomaisuus)	11 520	7 000	9 000	9 000	9 000
Pilaantuneiden maa-alueiden kunnostuskustannukset (Kh/maaomaisuus)	2 900	3 000	3 000	3 000	3 000
Pilaantuneiden maa-alueiden kunnostuskustannukset (Kh/Infraomaisuus)	500	300	300	300	300
Ruoppausmassojen vastaanottomaksut (Kh/infraomaisuus)	-	1 600	600	600	600
Ruoppausmassojen vastaanottomaksuja vastaavat kulut (Kh/infraomaisuus)	-	600	300	300	300

Infrainvestoinnit (Palvelutilaus Kh/Infraomaisuus 1604), 1 000 €

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2022	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Strategiset kärkihankkeet, kh	30 871	52 100	72 380	63 040	50 580
Kiinteistökehitys, kh	26 880	36 830	36 027	24 095	22 200
Toimintoja tukevat, kh	4517	250	1 650	1 650	2 150

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2022	Talousarvio 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025	Talous- suunnitelma 2026
Korjausvelkaa alentavat, kh	16 553	10 785	11 785	10 435	11 335
Liikenteen toimivuutta ja turvallisuutta parantavat, kh	3 725	1 050	2 200	4 200	1 200
Asukasviihtyisyyttä parantavat, kh	3 710	3 990	2 360	4 060	2 360
Aikaistettu toteutussuunnittelu, kh	250	250	250	250	250
Yhteensä	89 505	105 255	126 652	107 730	90 075

Tilainvestoinnit (Palvelutilaus Kh/Tilaomaisuus 1603), 1 000 €

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2022	Talousarvio 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025	Talous- suunnitelma 2026
Nimetyt investointihankkeet > 1 M€, kh	34 034	57 609	76 631	57 000	30 432
Energiatehokkuusinvestoinnit, kh	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Pienet hankkeet < 1 M€, kh	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
Yhteensä	44 034	67 609	86 631	67 000	40 432

Kiinteän omaisuuden hankinnat (Palvelutilaus Kh/Maaomaisuus 1602), 1 000 €

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2022	Talousarvio 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025	Talous- suunnitelma 2026
Maaomaisuus, kh	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500

Pysyvien vastaavien luovutustulot (Palvelutilaus Kh/Maaomaisuus 1604), 1 000 €

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2022	Talousarvio 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025	Talous- suunnitelma 2026
Maanmyyntitulot, kh	38 043	22 000	18 000	15 000	12 000